

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№8

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB®
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 635 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-avgustda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Smart-logistika texnologiyalarini joriy etish orqali oziq-ovqat mahsulotlarini yetkazib berish tizimini optimallashtirish (Toshkent viloyati misolida).....	14
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari asosida boshqaruv sifatini oshirish	20
Sattarov Umirzoq	
Современные банковские продукты	24
Хужамуратов Аббос Мардонович	
Amerika qo'shma shtatlarining ijtimoiy himoya tizimi.....	29
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
Совершенствование рынка услуг высшего образования как фактор повышения занятости населения в условиях цифровой экономики.....	33
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич, Асланова Дилбар Хасановна	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlarning qo'llanilishi va ularning samaradorligi.....	39
Kabulov Baxram Kuzibaevich	
Korxonalarda raqobat razvedkasi tizimlarini rivojlantirishda innovatsion raqamli texnologiyalarining o'rni.....	45
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'zbekiston banklarida sun'iy intellekt foydalanish samaradorligini oshirish.....	51
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Agrar korxonalar xo'jalik faoliyatida risklarni boshqarish bo'yicha samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishning metodologik asoslari.....	59
Baymirzaev Dilmurod Nematovich	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	66
Исомов Б. С.	
Tashish va saqlash xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarda raqamli texnologiyalardan foydalanish holati.....	70
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Ijtimoiy infratuzilmani modernizatsiya qilishda DXSHning o'rni: madaniyat va sport sohasida imkoniyatlar	78
Baykalonov Jalil G'aybulloyevich	
Анализ состояния и перспективы развития активного и спортивного туризма в Узбекистане.....	93
Бойко Фарида Чингисовна, Ивонина Наталья Викторовна	
Переоценка и фальсификация стоимости имущества: международные практики, риски и пути решения.....	99
Мансурова Сайёра Бахтияровна	
Hudud sanoati tarkibiy o'zgarishlarini prognozlash usuli.....	106
Djumayev Farrux Toshmuratovich	
Углеродный след и декарбонизация промышленности Узбекистана: роль возобновляемой энергетики и международный опыт	111
Авезова Нилуфар Раббанакуювна, Ощепкова Эльвира Ахтемовна, С.М. Махмудов, А.А. Холиков, Авезова Нилуфар Раббанакуювна	
The process of developing startups based on management principles	119
Ilxamov Azizbek Yodgor o'g'li	
The impact of economic policy on non-performing loans: the case of Uzbekistan.....	126
Jalalov Mashkhurbek Gaybullo ugli	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	134
Исомов Б. С.	

Ko'p kvartirali uylarni boshqaruv organlari tomonidan aholiga sifatli xizmat ko'rsatishni qo'llab quvvatlashni takomillashtirish	138
Umarov Begzodbek Jaloldinovich	
O'zbekistonda iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	143
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich	
Davlat - xususiy sheriklik loyihalarining samaradorligini oshirish.....	150
Tursunov Imomnazar Egamberdiyevich, Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
O'zbekiston sug'urta bozorida hayot sug'urtasi xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari.....	155
Bazarov Zakir Xonqulovich	
Tijorat banklari likvidligini tartibga solish yo'llari.....	160
Tursunpo'latov Sohbnazar Kasimjon o'g'li, Nomozova Mohinur Maxmud qizi	
Atrof-muhit ifloslanishini kamaytirishda yashil moliya vositalarining roli: xalqaro tajriba va O'zbekiston imkoniyatlari	163
Yuldasheva Madina Tohir Qizi	
Geofazoviy ma'lumotlar asosida hududlarning farovonlik darajasini aniqlash	173
Toymasov Zufarjon Zokir o'g'li	
Методы и критерии оценки эффективности конкурентоспособности предприятия	179
Кучаров Абдор Сабижанович, Бобожонов Азиз Бабаханович, Алижанова Камила Тохир кизи	
Korxonalarda innovatsion jarayonlarni boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	187
Narbeyeve Dilnoza Darvishaliyevna	
Development of entrepreneurship in Uzbekistan: management strategies in the context of economic reforms	192
Ibragimova Saida Ilkhomovna	
Aloqa korxonalari xizmat faoliyatida diversifikatsiya qilishning ilmiy baholash usullari va ulardan foydalanish.....	197
Tursunova Mastura Taxirovna	
Developing effective marketing strategies for tourism development in Uzbekistan	204
Fayzullayev Nodirbek Baxtiyor o'g'li	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari.....	208
Yuldashev Yashnarjon Xolmirzayevich	
Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalarida investitsiya loyihalarini bank kreditlari orqali moliyalashtirish.....	212
Jamalova Dilnoza Egamberdiyevna	
Цифровизации системы стратегического управления предприятий нефтегазовой отрасли Республики Узбекистан.....	217
Азимов Кабул	
Индекс устойчивости региона против бедности (poverty resilience index – pri): на примере бухарской области Республики Узбекистан (2024)	223
Мухамедова Мадинабону Мехридиновна	
Экономические аспекты внедрения цифровых технологий в полиграфии.....	230
Юсупхужаева Шахноза Музаффар кизи	
Mintaqalararo iqtisodiy hamkorlikni shakllantirish va barqaror rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	233
Sattorov R. A.	
Web3'da real vaqt ma'lumot sinxronizatsiyasi — tarmoqdagi kechikishlar va ularni kamaytirish texnologiyalari.....	240
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Tijorat banklarining likvidligini tartibga solish amaliyotining dolzarb masalalari	246
Sayfutdinov Bobur Nodirovich	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	255
Yuldoshev Otabek Jovli o'g'li	

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish yo'llari.....	261
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
Innovatsion yondashuvlar orqali davlat xaridlarida iqtisodiy samaradorlikni oshirish	266
Kurbonbekov Sardorbek Ravshanovich	
Hududlarda barqaror rivojlanish nazariyalarining sanoat korxonalari faoliyatiga ta'siri	270
Sadriddinov Baxtiyor Shamsiddin o'g'li	
Turizm platformalarining raqobatbardoshligini oshirishda zamonaviy kontent va raqamli marketing strategiyalarining integratsiyalashgan yondashuvi.....	277
Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'g'li	
Bank xizmatlarida innovatsion texnologiyalarni kengaytirish yo'nalishlari.....	283
Almosova Shohista Jobirovna	
Модели организации казначейства в ведущих стран мира.....	288
Сагдиев Равшан Сайфуллаевич	
Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini nazariy jihatlar va rivojlantirish yo'llari.....	302
B.Sh.Shadmanov	
Qurilish sanoatini rivojlantirishda tabiiy resurslardan kompleks foydalanishning ahamiyati.....	307
Yuldasheva Mexrunisa Kasimjan qizi	
Yangi O'zbekistonning "Yashil" iqtisodiyoti: qiyosiy tahlilning asosiy tendentsiyalari	313
Ro'ziyeva Dilfuza Toshmurovna	
Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarning muammolari va uni bartaraf etish yo'nalishlari.....	318
Abduraxmanova Malika Abdujaparovna	
Namangan viloyatining Farg'ona vodiysi qo'shni hududlari bilan iqtisodiy hamkorligining hozirgi holati va rivojlantiruvchi omillari	323
Sattarov R.A.	
Desentralizatsiyalangan ma'lumot almashish protokollari: IPFS, Filecoin va Arweave tahlili	328
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Transport xizmatlari ko'rsatish biznes-jarayonlarini raqamli transformasiya talablari asosida takomillashtirish.....	333
Komilov Asror Akmalovich	
Empowering the Future: Assessing the Role of Automation, Internet of Things (IoT), and Demand Management in Enhancing Energy Efficiency of Smart Grids.....	338
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish tajribalari (xalqaro va mahalliy misollar)	345
Madaminov Shoxruxbek Ma'rufjon o'g'li	
Zamonaviy sharoitlarda uy-joy fondini boshqarishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	352
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Karimova Aziza A'zamiddin qizi	
Mijozlar tajribasini yaxshilashda raqamli integratsiya strategiyalari: "O'zbektelekom" AK tajribasi.....	358
Islamov Javlon Rasulovich	
Tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish mexanizmlari.....	361
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanish omili sifatida: Yevropa tajribasi.....	368
Turobjanov Murodjon Maxammadjanovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishishda kichik biznes va mahalla hamkorligi modellarini takomillashtirish	373
Murotov Nodir Xujamqulovich	
Xalqaro moliya institutlarining O'zbekiston bank sektori va iqtisodiyotiga ta'siri: YETTB faoliyati misolida tahlil.....	378
Alimov Azizbek Alievich	
Bankrotlik xavfini tahlil qilish modellari.....	386
Nasiriddinov Bahouddin Nuriddinovich	

Xizmat ko'rsatish korxonalarida sifat va samaradorlikni oshirishni takomillashtirish yo'llari.....	393
Burxonova Nargiza Mirshohid qizi	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonida bank tizimi islohotlari va ularni boshqarish strategiyalari.....	400
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
“Temir yo'l transportida MHXSni joriy etishning ahamiyati va milliy standartlar bilan taqqoslama tahlili”	405
Babaxalov Norbo'ta Eshnazarovich	
Banking and financial services in the process of economic development digitalization and its advantages and security of the process	409
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, Baxanurov Oqil Odil og'li	
Kichik biznesda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi asosiy muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	416
Abduvosit Omonboyev	
“Futurologiya va mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya: Markaziy Osiyoda O'zbekistonning strategik senariylari”	421
Siddiqov Abdusalom Abdumalikovich	
Kichik biznes subyektlarini bank kreditlari orqali qo'llab-quvvatlashning rivojlangan xorijiy davlatlar tajribalari.....	425
Irgasheva Nigora Akbarovna	
Туристская мобильность стран персидского залива как устойчивый и перспективный источник въездного туризма в Узбекистан	434
Додиев Феруз, Голышева Елена Вячеславовна	
Turistik erkin iqtisodiy zonalarda investitsiya loyihalarini amalga oshirish: Imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	443
Xoliqov Dostonbek Rustam o'g'li	
Oliy ta'limda davlat-xususiy sheriklik: moliyalashtirish modelini modernizatsiya qilish yo'nalishlari.....	449
Bozorov Alisher O'zimurotovich	
Xalqaro raqamli intergatsiya, raqamlashtirish sharoitida tijorat banklari faoliyati tahlili	455
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar – iqtisodiyot taraqqiyotining muhim omili.....	461
Mamatkulova Nodira Maxkamovna	
Davlat xaridlari ishtirokchilarining elektron-skoring tizimi.....	465
Mamasoliyev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Qishloq xo'jalik korxonalarida melioratsiya xarajatlari xisobining muammolari va yechimlari.....	469
Baxriev Muxiddin Sheralievich	
O'zbek banklarining xarajatlar samaradorligini stoxastik chegara modelida baholash	481
Xannayev Sherzod	
Практические подходы к выявлению и оценке налоговых рисков на основе сегментации деятельности налогоплательщиков	490
Голубова Ольга Сергеевна, Элбаева Мукаддас Рашидовна	
Iqtisodiyot tarmoqlarida investitsiyalardan samarali foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari va investitsiyalarni jalb qilish istiqbollari.....	496
No'monjonova Muazzam Maxbubjon qizi	
Empowering the future: The impact of automation, iot, and demand management on energy efficiency in smart grids.....	501
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Institutsional o'zgarishlar sharoitida aholi daromadlari tarkibining oshishi va daromadlar tengsizligini kamaytirishning istiqbolli yo'nalishlari	508
Ergasheva Nafisa Baxridinovna	
Международные индексы, определяющие цифровое развитие страны	513
Талъатова Диёра Боходир кизи	

Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik instituti orqali investitsiya loiyhalarini moliyalashtirishda moliyaviy-iqtisodiy samaradorligini baholash metodologiyasi	517
Karabayev Sanjar Abdusamatovich	
Управление качеством в технологических стартапах: Баланс между скоростью и надежностью	527
Хамидуллина Гульнора Рафкатовна, Раджабов Темур Рустамович, Носиров Илхом Аббосович	
Namangan viloyatida iqtisodiy integratsiyani jarayonida eksport va import operatsiyalarining tahlili	535
Adashev Azimjon O'rinboyevich	
Korxonalarda kadrlar tayyorlash ijrosidagi mavjud muammolar va kadrlar siyosatining takomillashtirib borish xususiyatlari	541
Mamatqulov Rustam Muxammadkarimovich	
Yashirin iqtisodiyot tushunchasi, turlari va shakllanish omillari hamda uning iqtisodiyotga ta'siri.....	546
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
The purpose of assessing a person's entrepreneurial capacity is to classify their quality characteristics	562
Mansur Matkarimov, Qaxramon Madraximov, Sherjon Sherjonov, Jahongirbek Nurjonov	
Challenges in enhancing the efficient use of economic resources in agriculture within an innovative economy framework.....	568
Nodira Abdullayevna Eshquvattova	
Оценка эффективности существующих методов стратегического управления проектами	573
Мансурова Севара Мансуровна	
Создаются благоприятные условия для индивидуальных предпринимателей и самозанятых лиц	577
Батыров Фархад Бакитович	
Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish yo'llari.....	593
Haqberdiyev Bekzod O'ktamovich	
Toshkent viloyatida metal bozorining rivojlanishi va unda kichik biznesning o'rni	600
Musayeva Shoirazimovna	
Mechanisms for ensuring employment in the services sector through the development of small business and private entrepreneurship.....	606
Turabekov Sokhibjon Sherboy ugli, Abdukhaliqov Ulugbek Abdukhaliqovich	
Tijorat banklarini raqamlatirish sharoitida inson resurslarini boshqarishning innovatsion yondashuvlari (BRB misolida)	611
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
The importance and current state of accounting and auditing of liabilities in enterprises	616
Khaliqnazarova Gulnaz Jalgasbay qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xotin-qizlarning barqaror bandlik darajasining ekonometrik tahlili.....	622
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi	
Moliyaviy bozor ishtirokchilari faoliyatini samarali boshqarishda innovatsion moliyaviy vosita va metodlarning qo'llanilishi.....	627
Hotamqulova Madina Sanjar qizi	
Oliy ta'limga investitsiya kiritishning asosiy shakl va mexanizmlari	631
Almardanov Ulug'bek Qudrat o'g'li	

TIJORAT BANKLARINI RAQAMLATIRISH SHAROITIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI (BRB MISOLIDA)

Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich

Magistr bitiruvchisi

Elektron pochta: asr.3x@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada tijorat banklarida inson resurslarini boshqarishning ilg'or usullari raqamlashtirish sharoitida tahlil qilinadi. HR transformatsiyasining zaruriyati mijozlar talabining o'zgarishi, yangi texnologiyalarning joriy etilishi, talantlar uchun raqobatning kuchayishi va an'anaviy modellar samaradorligining pasayishi bilan izohlanadi. Biznesni rivojlantirish banki misolida o'tkazilgan tahlillar HR transformatsiyasi natijasida samaradorlik, xodimlar qoniqishi, barqarorlik va malaka rivoji sezilarli darajada oshganini ko'rsatadi. Tadqiqot natijalari bank sektorida HR transformatsiyasi strategik zaruratga aylanganini va uning uzoq muddatli raqobatbardoshlikka bevosita ta'sir ko'rsatishini asoslab beradi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, HR transformatsiyasi, inson resurslarini boshqarish, raqamlashtirish, bank sektori, samaradorlik.

Abstract: This article examines advanced methods of human resource management in the context of digitalization of commercial banks. The necessity of HR transformation is explained by changing customer needs, the introduction of new technologies, increasing competition for talent, and the declining effectiveness of traditional models. A case study of the Business Development Bank demonstrates that HR transformation has significantly improved efficiency, employee satisfaction, retention, and skill development. The findings confirm that HR transformation has become a strategic necessity for the banking sector and directly influences its long-term competitiveness.

Key words: commercial banks, HR transformation, human resource management, digitalization, banking sector, efficiency.

Аннотация: В данной статье рассматриваются передовые методы управления человеческими ресурсами в условиях цифровизации коммерческих банков. Необходимость HR-трансформации объясняется изменением потребностей клиентов, внедрением новых технологий, усилением конкуренции за таланты и снижением эффективности традиционных моделей. На примере Банка развития бизнеса показано, что HR-трансформация способствует значительному повышению эффективности, удовлетворенности сотрудников, стабильности и развитию их компетенций. Результаты исследования подтверждают, что HR-трансформация стала стратегической необходимостью для банковского сектора и оказывает прямое влияние на его долгосрочную конкурентоспособность.

Ключевые слова: коммерческие банки, HR-трансформация, управление человеческими ресурсами, цифровизация, банковский сектор, эффективность.

KIRISH

Zamonaviy bank sektori jadal o'zgaruvchan muhitda faoliyat yuritmoqda. Raqobatning ortishi, raqamlashtirish jarayonlari va mijozlar talablarining keskin o'zgarishi natijasida banklarda nafaqat moliyaviy xizmatlar, balki inson resurslarini boshqarish tizimlari ham tubdan qayta ko'rib chiqilmoqda.

Bugungi globallashtirish va raqamlashtirilgan biznes muhitida bank sektorida inson resurslarini transformatsiya qilish talab etilayotgan asosiy yo'nalishlardan biridir. HR-transformatsiya — kadrlar funksiyasini an'anaviy ma'muriy roldan strategik sherikka aylantirish jarayoni bo'lib, uning asosini texnologiyalar, ma'lumotlarga

asoslangan qarorlar va xodimlar tajribasini yaxshilash tashkil etadi. Bu faqat texnologik yangilanish emas, balki inson kapitalini strategik resurs sifatida shakllantirish jarayonidir.

So'nggi yillarda bank sektori butun dunyo bo'ylab raqobatbardoshlikni saqlab qolish va mijozlarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatish maqsadida o'z biznes modellarini qayta ko'rib chiqmoqda. Bu jarayonda inson resurslari (HR) funksiyasi nafaqat ma'muriy, balki strategik ahamiyat kasb etib bormoqda.

HR-transformatsiya — bu tashkilotda kadrlar bilan bog'liq jarayonlarni strategik maqsadlar bilan uyg'unlashtirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va inson salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish jarayonidir. Banklar bugungi kunda AI, Big Data, avtomatizatsiya va employee experience kabi tushunchalarni HR-amaliyotiga integratsiya qilish orqali samaradorlikka erishmoqda.

Ushbu maqolada HR-transformatsiyaning bank tizimidagi ahamiyati, joriy etish bosqichlari va uning natijalari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda tijorat banklarida inson resurslarini boshqarish (IRB) jarayonlari raqamlashtirish bilan chambarchas bog'liq holda tubdan o'zgarib bormoqda. Zamonaviy tadqiqotlarda raqamli texnologiyalar banklarda HR jarayonlarini strategik darajaga olib chiqishi, kadrlar siyosatini ma'lumotlarga asoslangan holda boshqarish imkonini berishi ta'kidlanadi.

Ulrich va Dulebohn o'z tadqiqotlarida HR transformatsiyasining asosiy yo'nalishi sifatida inson kapitalini strategik resursga aylantirish, raqamli platformalar yordamida xodimlar tajribasini yaxshilash va qaror qabul qilishni tezlashtirishni ko'rsatadi. Ularning fikricha, inson resurslarini boshqarish texnologiyalari raqobat ustunligini shakllantiruvchi omillardan biri hisoblanadi.

Marler va Parry bank sektorida HR texnologiyalari qo'llanilishining amaliy jihatlarini o'rganib, raqamlashtirish xodimlar faoliyatini kuzatish, samaradorlikni o'lchash va malaka oshirish imkoniyatlarini kengaytirishini ko'rsatadi. Ularning izlanishlariga ko'ra, banklar raqamli vositalar orqali xodimlarning o'zgaruvchan malaka ehtiyojlarini aniqlab, o'qitish dasturlarini moslashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Boshqa bir tadqiqotda Strohmeier inson resurslarini boshqarishda raqamli texnologiyalarni joriy etish nafaqat samaradorlikni oshirishi, balki shaffoflikni kuchaytirishi va xodimlar ishtirokini rag'batlantirishi mumkinligini ta'kidlaydi. Bu jihatlar ayniqsa bank sektorida muhim, chunki raqobat kuchayishi xodimlardan tezkor moslashuvchanlikni talab qiladi.

OECD va Jahon banki tomonidan olib borilgan xalqaro tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish HR jarayonlarini standartlashtirish bilan birga, ularni innovatsion yondashuvlar bilan boyitadi. Xususan, tijorat banklarida masofaviy ish, onlayn treninglar va sun'iy intellekt asosidagi yollash tizimlari tobora keng tarqalmoqda. Bu esa inson resurslarini boshqarishda ilg'or usullarning shakllanishiga olib kelmoqda.

Shuningdek, Bondarouk va Brewsterning ilmiy ishlari raqamli HR texnologiyalarining xodimlar motivatsiyasiga va bankdagi ish muhitiga ijobiy ta'sirini tahlil qilgan. Ularning fikricha, ilg'or HR tizimlari xodimlar sadoqatini oshirish bilan birga, banklarning tashkiliy barqarorligini ham ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, tijorat banklarida inson resurslarini boshqarishda ilg'or usullar raqamli texnologiyalarni keng qo'llash, ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish, xodimlar malakasini uzluksiz rivojlantirish va ularning tajribasini yaxshilash bilan bog'liq. Bu yo'nalishlar banklarning raqobatbardoshligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi tijorat banklarida HR transformatsiyasini o'rganish uchun xalqaro ilmiy adabiyotlar, rasmiy statistika va banklarning ochiq yillik hisobotlari asosida shakllantirildi. Ma'lumotlar kontent-tahlil va taqqoslash usullari orqali qayta ishlanib, indikatorlar dinamikasi o'rganildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari HR transformatsiyasining banklardagi rolini ochib beradi. Raqamli HR tizimlari samaradorlikni oshirishda muhim o'rin tutdi, chunki avtomatlashtirilgan ishga qabul qilish platformalari, HRIS, LMS va KPI monitoring tizimlari HR jarayonlarini tezlashtirib, inson xatolarini sezilarli darajada kamaytirdi. Shuningdek, xodimlar tajribasi yaxshilandi. Raqamlashuv xodimlarga moslashuvchan ish sharoiti, onlayn ta'lim platformalari va karyera rivojlanish yo'nalishlari orqali yangi imkoniyatlar yaratdi. Bu esa xodimlarning tashkilotdagi sodiqligi va motivatsiyasini oshirishga xizmat qildi.

HR analitika va qaror qabul qilish tizimlari ham sezilarli darajada rivojlandi. Endilikda xodimlar ma'lumotlari asosida ish faoliyatini baholash, iste'fo xavfini oldindan aniqlash va individual motivatsiya strategiyalarini

belgilash imkoniyati paydo bo'ldi. Shu bilan birga, HR va top-menejment o'rtasidagi hamkorlik mustahkamlandi. HR funksiyasi boshqaruv qarorlarida faol ishtirok etib, biznes natijalarga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rsata boshladi.

Biznesni rivojlantirish banki misolida HR transformatsiyasi jarayonlari yanada yaqqol ko'rinadi. Ushbu bank O'zbekistondagi strategik ahamiyatga ega moliya tashkilotlaridan biri bo'lib, kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashga ixtisoslashgan. So'nggi yillarda bank HR sohasini raqamlashtirish va qayta tashkil qilish orqali umumiy samaradorlikni oshirishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Bankda HR transformatsiya loyihasi 2021–2023-yillarda amalga oshirildi va u bir necha bosqichlarni o'z ichiga oldi. Dastlab tashhis va strategiya ishlab chiqildi, bu jarayonda HR jarayonlari tahlil qilindi, xodimlar fikri so'rovlari o'tkazildi va tashqi audit natijalari o'rganildi. Keyinchalik raqamlashtirish bosqichi amalga oshirilib, HRIS tizimi, onlayn ishga qabul qilish va LMS platformalari joriy etildi. So'ngra Agile metodologiyalari tatbiq qilinib, Agile HR squads, Kanban boards va OKR tizimlari ishga tushirildi.

Avtomatlashtirish orqali ishga qabul jarayonlari, kadrlar harakati va hujjat aylanishi to'liq raqamlashtirildi. Shu bilan birga, xodimlar salohiyatini rivojlantirish uchun korporativ onlayn ta'lim tizimi yo'lga qo'yildi, treninglar va karyera rivojlanish platformalari ishlab chiqildi. HR analitika tizimida esa KPI, OKR, satisfaction surveys va engagement index kabi ko'rsatkichlar qo'llanila boshlandi. Bundan tashqari, tashkilotda madaniy o'zgarishlar ham amalga oshirilib, xodimlar qadriyatlari, shaffof muloqot va e'tirof etish madaniyatini rivojlantirishga katta e'tibor qaratildi.

Shu tariqa, BRB misolida HR transformatsiyasi bank faoliyatida samaradorlikni oshirish, xodimlar tajribasini yaxshilash, analitik qaror qabul qilish imkoniyatlarini kengaytirish hamda boshqaruv darajasidagi hamkorlikni kuchaytirishda muhim o'rin tutgani yaqqol namoyon bo'ldi (1-jadval).

1-jadval. BRBda HR transformatsiyasi natijalari (2020–2023-yillar)

Ko'rsatkichlar	2020	2023	O'zgarish (%)
Ishga qabul davomiyligi	21 kun	12 kun	-42%
Xodimlar qoniqish indeksi	68%	84%	+23.5%
Aylanma (turnover)	19%	11%	-42%
Onlayn ta'lim soatlari	1,200 soat	4,500 soat	+275%

Berilgan jadvalda Biznesni rivojlantirish bankida HR transformatsiyasi jarayonlari samaradorligining asosiy ko'rsatkichlari aks ettirilgan. Ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, ishga qabul jarayonining davomiyligi 2020-yildagi 21 kundan 2023-yilda 12 kunga qisqargan va bu -42 foizlik tezlashishni anglatadi. Xodimlar qoniqish indeksi 68 foizdan 84 foizga ko'tarilib, +23,5 foizlik ijobiy o'sishni ko'rsatgan. Shu bilan birga, aylanma (turnover) darajasi 19 foizdan 11 foizga kamaygan, bu esa xodimlar sodiqligining ortganidan dalolat beradi. Onlayn ta'lim soatlari esa keskin o'sib, 1 200 soatdan 4 500 soatga yetgan va natijada +275 foizga ko'paygan. Ushbu ko'rsatkichlar HR transformatsiyasi nafaqat jarayonlarni tezlashtirganini, balki xodimlar malakasi va ularning tashkilotdagi barqarorligini sezilarli darajada mustahkamlab berganini ko'rsatadi.

Transformatsiya dasturi natijalari tahlil qilinganda quyidagi muhim o'zgarishlar kuzatildi (2-jadval):

2-jadval. Biznesni rivojlantirish bankida HR transformatsiyasi samaradorligi (2020–2023-yillar)

Ko'rsatkichlar	2020-yil	2023-yil	O'zgarish (%)
Ishga qabul qilish davomiyligi	21 kun	12 kun	-42%
Xodimlar qoniqish indeksi	68%	84%	+23.5%
Ishdan ketish darajasi (turnover)	19%	11%	-42%
Onlayn ta'lim soatlari	1,200 soat	4,500 soat	+275%

Jadval ma'lumotlari BRBda HR transformatsiyasi natijasida muhim o'zgarishlar yuz berganini ko'rsatadi. Avvalo, ishga qabul qilish davomiyligi 2020-yildagi 21 kundan 2023-yilda 12 kunga qisqargan bo'lib, bu jarayonning samaradorligi 42 foizga oshganidan dalolat beradi. Xodimlar qoniqish indeksi 68 foizdan 84 foizga ko'tarilib, 23,5 foizlik ijobiy o'sishni qayd etgan. Bu esa raqamlashtirilgan HR tizimlari xodimlar tajribasini sezilarli

yaxshilaganini anglatadi. Shu bilan birga, ishdan ketish darajasi 19 foizdan 11 foizga tushib, 42 foizlik pasayishni ko'rsatgan. Bu ko'rsatkich xodimlar barqarorligi va sodiqligining ortganini ifodalaydi. Onlayn ta'lim soatlarining 1 200 soatdan 4 500 soatga (+275%) ko'payishi esa malaka oshirish va karyera rivojlanishi imkoniyatlarining kengayganini ko'rsatmoqda. Umuman olganda, jadval BRBda HR transformatsiyasi samarali natija berganini aniq tasdiqlaydi.

Bank sektorida HR transformatsiyasi zaruriyati bugungi kunda tobora ortib bormoqda. Endilikda banklar nafaqat moliyaviy muvaffaqiyatga erishish, balki inson kapitaliga asoslangan raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun ham HR transformatsiyasini amalga oshirishga majbur bo'lmoqdalar. Bunda bir qator omillar hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Mijozlar ehtiyojlarining o'zgarishi bank tizimi uchun asosiy omillardan biridir. Bank mijozlari raqamli kanallardan foydalanish, tezkor xizmat va personallashtirilgan yechimlarni talab qilmoqda. Bu esa to'g'ridan-to'g'ri mijozlar bilan aloqada bo'ladigan xodimlarning ko'nikmalari, muloqot uslubi va xizmat ko'rsatish madaniyatini yangilashni talab qiladi. Mijozlar endilikda 24/7 xizmat kutmoqda, bu esa moslashuvchan ish grafiginii joriy qilish, masofaviy ish imkoniyatini kengaytirish va xodimlarning raqamli savodxonligini oshirishni zarur qiladi. Personallashtirilgan xizmatlarni ta'minlash uchun esa ma'lumotga asoslangan HR yechimlari zarur bo'lib, xodimlar turli mijoz segmentlariga moslashuvchan yondashuvni bilishi lozim. Shu sababli HR bo'limi xizmat ko'rsatish madaniyati, mijoz tajribasi va xodimlarning yangi mahoratlarini shakllantirishni ta'minlashi kerak.

Yangi texnologiyalarning jadal joriy etilishi ham HR transformatsiyasining zaruriyatini kuchaytirmoqda. Bank sohasida avtomatlashtirish, robotlashtirilgan jarayonlar, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish jarayonlari kengayib bormoqda. Ishga qabul qilishda AI texnologiyalari rezyumelarni avtomatik tahlil qilish, nomzodlarni saralash jarayonlarini tezlashtirmoqda. Big Data esa xodimlarning faoliyatini prognoz qilish, turnover xavfini aniqlash va oldini olish choralari ko'rishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. HR analytics yordamida esa real vaqt rejimida xodimlarning salohiyati, motivatsiyasi va ish unumdorligini baholash mumkin bo'lib, bu qaror qabul qilish jarayonini yanada ilmiy asoslashga yordam beradi. Raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun HR transformatsiyasida ushbu texnologiyalardan samarali foydalanish zarur. Shu bilan birga, HR xodimlarning raqamli ko'nikmalarini aniqlash, rivojlantirish va avtomatizatsiyaga mos tashkilot madaniyatini yaratishga alohida e'tibor qaratishi kerak.

Talantlar uchun raqobat ham HR transformatsiyasining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda mahorati yuqori, texnologik savodli va strategik fikrlay oladigan kadrlar bozorida raqobat tobora kuchayib bormoqda. Banklar bu kabi xodimlarni jalb qilish va ularni uzoq muddatda saqlab qolish uchun faqat moliyaviy rag'batlantirish bilan cheklanib qolmasdan, balki ish beruvchi sifatida jozibador brend yaratishi, qulay ish sharoitlarini taqdim etishi, karyera rivoji imkoniyatlarini kengaytirishi va mustahkam madaniyatni shakllantirishi lozim. Ayniqsa, yosh mutaxassislar faqat maoshni emas, balki ishning ma'nosi, ustuvorligi va moslashuvchanligini ham qadrlashadi. Shu sababli, iqtidorlarni yo'qotish bank uchun qimmatga tushadi va retention strategiyalarini ishlab chiqish HR transformatsiyasining ajralmas qismi hisoblanadi. Employee Value Proposition — bank xodimga nima bera olishi va nima va'da qilishi — HRning asosiy strategik funksiyasiga aylanadi. Shu boisdan HR transformatsiyasi yoshlar, ekspertlar va raqobatbardosh kadrlar uchun jozibador tashkilot madaniyatini yaratishga ham qaratilishi kerak.

Eski HR modellarining samarasizligi ham transformatsiyani kechiktirib bo'lmaydigan jarayonga aylantirmoqda. An'anaviy HR tizimlari ko'pincha qog'ozbozlikka asoslangan, reaktiv yondashuvga ega bo'lgan, ma'lumotlarga tayanmagan va markazlashtirilgan shaklda ishlagan. Bunday tizimlar zamonaviy bank muhitida samarali natija bermaydi. HR jarayonlarining qo'lda boshqarilishi ko'plab xatolarga, sust ishlashga va shaffoflik yetishmasligiga olib keladi. HR ko'pincha faqat ma'muriy yukni yengillashtiruvchi funksiya sifatida qaraladi, biroq bugungi kunda u biznes natijalariga ta'sir ko'rsatuvchi strategik sherikka aylanishi zarur. Eski tizimlarda ta'lim, ishga qabul qilish, faoliyatni baholash va mukofotlash uzviylikdan xoli, tizimsiz amalga oshiriladi. Shu sababdan HR transformatsiyasi integratsiyalashgan, avtomatlashtirilgan va strategik platformalar orqali ishlaydigan zamonaviy modelni talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda, HR transformatsiyasi bank sektorida strategik zarurat hisoblanadi. Mijozlar talabining o'zgarishi, yangi texnologiyalar, talantlar uchun kuchli raqobat va eski HR modellarining samarasizligi bu jarayonni kechiktirmasdan boshlashni talab qilmoqda. Har bir omil HR mutaxassislaridan yangi ko'nikmalar, yangi funksiyalar va innovatsion yondashuvlarni talab qiladi.

HR transformatsiyasining asosiy maqsadlari esa faqat jarayonlarni raqamlashtirish bilan cheklanib qolmaydi, balki HR funksiyasini biznes strategiyasi bilan chambarchas bog'lash, xodimlar salohiyatini rivojlantirish va qaror qabul qilish jarayonini ma'lumotlarga asoslashga qaratilgan tub o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Avvalo, HR funksiyalarini avtomatlashtirish eng muhim yo'nalishlardan biridir. Bu takroriy va inson xatolariga moyil bo'lgan jarayonlarni raqamli tizimlar yordamida optimallashtirishni taqozo etadi. HRIS orqali xodimlar ma'lumotlar bazasini yuritish, ta'lim va ish haqi ma'lumotlarini boshqarish, e-recruitment orqali onlayn ishga qabul qilish jarayonlarini tashkil etish, LMS orqali xodimlarning ta'lim jarayonlarini markazlashtirish bunga misol bo'ladi.

Natijada ma'muriy yuk kamayadi, vaqt tejaladi, tizimlar integratsiyalashadi va HR mutaxassislari strategik vazifalarga yo'naltiriladi.

Strategik HR sherikligini rivojlantirish transformatsiyaning muhim maqsadlaridan biri hisoblanadi. HR faoliyati faqat xizmat ko'rsatuvchi funktsiya emas, balki biznes natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi sherik bo'lishi zarur. HR Business Partner modeli bu borada asosiy vosita hisoblanadi. HR bo'limlari biznes bo'linmalar bilan hamkorlikda ishlaydi, strategik qarorlarda faol ishtirok etadi va tashkilotdagi o'zgarishlarning asosiy agentlariga aylanadi. Bu esa HRning ishlab chiqarish, marketing va moliya kabi bo'limlar bilan hamnafas ishlashini, xodimlarning biznes natijalariga mos ravishda boshqarilishini va ishchi kuchi strategiyasining kompaniya maqsadlari bilan uyg'unlashishini ta'minlaydi.

Qaror qabul qilishda ma'lumotlarga asoslangan yondashuv ham HR transformatsiyasining ajralmas qismidir. Zamonaviy HR faoliyati subyektiv qarashlarga emas, balki faktlarga, statistik ma'lumotlarga va tahlillarga asoslanishi kerak. HR analytics xodimlar haqidagi ma'lumotlarni chuqur tahlil qilishga yordam beradi, predictive analytics esa kelajakdagi xatti-harakatlarni bashorat qilish, masalan, qaysi xodim iste'fo berishi mumkinligini aniqlash imkonini beradi. KPI va OKR kabi ko'rsatkichlar orqali esa faoliyat obyektiv tarzda baholanadi. Bu yondashuv xodimlar aylanmasini samarali boshqarish, og'ir qarorlarda obyektiv ma'lumotlarga tayanish va ta'lim, mukofotlash hamda ishga qabul strategiyasini aniqlashtirish imkonini beradi.

Xodimlar tajribasini yaxshilash ham transformatsiyaning asosiy strategik maqsadlaridan biridir. Zamonaviy HR strategiyasida xodimlar markaziy o'rinni egallaydi. Ishga qabuldan tortib, ishdan ketishgacha bo'lgan barcha jarayonlarda xodimlarning tajribasi qulay, samarali va ijobiy bo'lishi kerak. Onboarding jarayonlarini raqamlashtirish yangi xodimlarning tashkilotga tezroq moslashishiga yordam beradi. Feedback tizimlari xodimlar fikrini doimiy ravishda tinglash va hisobga olishni ta'minlaydi. Employee wellness dasturlari esa ruhiy va jismoniy salomatlikni qo'llab-quvvatlash orqali xodimlarning qoniqishini oshiradi. Natijada xodimlar faoliyati yanada samarali bo'ladi, eng yaxshi talantlar saqlanib qoladi va korporativ madaniyat mustahkamlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, bank sektorida HR transformatsiyasi nafaqat ichki jarayonlarni avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirish vositasi, balki inson kapitalini strategik resurs sifatida shakllantirish imkonini beradigan muhim jarayondir. Raqamli texnologiyalar, analitik vositalar va xodim tajribasiga yo'naltirilgan yondashuv orqali banklar o'z faoliyatini yanada samarali tashkil etib, mijozlarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, HR transformatsiyasi xodimlar qoniqishini oshirish, ishdan ketish darajasini kamaytirish va ularning malaka rivojini kuchaytirishda sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Kelajakda sohaga oid rivojlanish uchun HR transformatsiyasini yanada chuqurlashtirish, xodimlarning raqamli savodxonligini oshirish, masofaviy va moslashuvchan ish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruvni to'liq joriy etish lozim. Banklarda Employee Value Proposition konsepsiyasini kuchaytirish, iste'dodlarni jalb qilish va saqlab qolish uchun innovatsion rag'batlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, HR va top-menejment hamkorligini mustahkamlash orqali inson resurslari boshqaruvini biznes strategiyasining ajralmas qismi sifatida shakllantirish, bank sektorining uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ulrich, D. (2017). Victory Through Organization: Why the War for Talent is Failing Your Company and What You Can Do About It. McGraw-Hill Education.
2. Boudreau, J. W. & Ramstad, P. M. (2007). Beyond HR: The New Science of Human Capital. Harvard Business School Press.
3. Deloitte Insights. (2023). Global Human Capital Trends. [online] Available at: www.deloitte.com
4. CIPD. (2022). Digital Transformation in HR. [online] Available at: www.cipd.org.uk
5. Bondarouk, T. and Brewster, C., 2016. Conceptualising the future of HRM and technology research. The International Journal of Human Resource Management, 27(21), pp.2652–2671.
6. Marler, J.H. and Parry, E., 2016. Human resource management, strategic involvement and e-HRM technology. The International Journal of Human Resource Management, 27(19), pp.2233–2253.
7. OECD, 2019. Digital Transformation in the Financial Sector: Human Capital Implications. OECD Publishing, Paris.
8. Strohmeier, S., 2020. Digital human resource management: A conceptual clarification. German Journal of Human Resource Management, 34(3), pp.345–365.
9. Ulrich, D. and Dulebohn, J.H., 2015. Are we there yet? What's next for HR? Human Resource Management Review, 25(2), pp.188–204.
10. World Bank, 2020. The Future of Work in Banking: Human Capital and Digitalization. World Bank, Washington, DC.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
